

Usnesení Nejvyššího soudu ČSR ze dne 22.09.1989, sp. zn. 7 Tz 18/89, ECLI:CZ:NS:1989:7.TZ.18.1989.1

Číslo: 31/1990

Právní věta: Ke splnění účelu trestu u spolupachatele, který se trestného činu porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle § 127 odst. 2, 3 tr.zák. dopustil jen z iniciativy ostatních spolupachatelů a snažil se zabránit páčání činu upozorněním nadřízených pracovníků na porušování předpisů, není vždy nutné vedle podmíněného trestu odnětí svobody uložit i trest zákazu činnosti, při jejímž výkonu se trestného činu dopustil.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 22.09.1989

Spisová značka: 7 Tz 18/89

Číslo rozhodnutí: 31

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Účel trestu, Zákaz činnosti

Předpisy: 140/1961 Sb. § 49 odst. 1

§ 127 odst. 1

§ 127 odst. 2

§ 132 odst. 1 písm. c

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 31

Ke splnění účelu trestu u spolupachatele, který se trestného činu porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle § 127 odst. 2, 3 tr. zák. dopustil jen z iniciativy ostatních spolupachatelů a snažil se zabránit páčání činu upozorněním nadřízených pracovníků na porušování předpisů, není vždy nutné vedle podmíněného trestu odnětí svobody uložit i trest zákazu činnosti, při jejímž výkonu se trestného činu dopustil.

(Usnesení Nejvyššího soudu ČSR z 22. září 1989 sp. zn. [7 Tz 18/89](#))

Nejvyšší soud ČSR zamítl stížnost pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti ČSR proti rozsudku krajského soudu v Ostravě z

14. března 1989 sp. zn. 1 To 466/88.

Z odůvodnění:

Rozsudkem okresního soudu v Opavě ze dne 27. září 1988 sp. zn. 5 T 207/87 byli obvinění M. K., J. P., A. D. a M. L. uznáni vinnými trestným činem porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle § 127 odst. 2, odst. 3 tr. zák. a M. K. kromě toho i trestnými činy rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. c), odst. 2 písm. c) tr. zák. a porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle § 127 odst. 1, odst. 3 tr. zák. Za to byli odsouzeni M. K. podle § 132 odst. 2 tr. zák. za použití § 35 odst. 1 tr. zák. a J. P., A. D. a M. L. podle § 127 odst. 3 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání čtyř a půl roku u M. K., dvanácti měsíců u J. P., devíti měsíců u A. D. a šesti měsíců u M. L. Výkon trestů odnětí svobody uložených J. P., A. D. a M. L. byl podle § 58 odst. 1 písm. a) a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen a zkušební doba byla stanovena u J. P. na osmáct měsíců, u A. D. na patnáct měsíců a u M. L. na jeden rok. M. K. byl pro výkon uloženého mu trestu odnětí svobody podle § 39a odst. 2 písm. a) tr. zák. zařazen do první nápravně výchovné skupiny a dále mu byl uložen podle § 53 odst. 1 tr. zák. peněžitý trest ve výměře 10 000,- Kčs a pro případ, že by výkon tohoto trestu mohl být zmařen, byl stanoven náhradní trest odnětí svobody v trvání tří měsíců a podle § 49 odst. 1 a § 50 odst. 1 tr. zák. též trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce odpovědného hospodářského pracovníka na dobu čtyř let.

O odvoláních, která proti tomuto rozsudku podali okresní prokurátor a obviněný M. K., rozhodl krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 14. března 1989 sp. zn. 1 To 466/88 tak, že odvolání okresního prokurátora podle § 259 odst. 2 tr. ř. doplnil výrok rozsudku okresního soudu tak, že obviněným J. P. a M. L. podle § 49 odst. 1 a § 50 odst. 1 tr. zák. uložil trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu vedoucího hospodářského pracovníka na dobu jednoho roku; odvolání okresního prokurátora ve vztahu k obviněné A. D. a odvolání M. K. a pak podle § 256 tr. ř. zamítl.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu v Ostravě, a to té jeho části, která se týká obviněné A. D., podal ministr spravedlnosti ČSR v neprospěch této obviněné stížnost pro porušení zákona. V ní je poukázáno na to, že krajský soud stejně jako již před ním okresní soud v Opavě pochybil, jestliže obviněné neuložil též trest zákazu činnosti, který byl na místě proto, že obviněná se dopustila trestné činnosti v souvislosti s výkonem své pracovní funkce vedoucí útvaru práce a mezd, když vědomým nedodržováním platných mzdových předpisů a prémiového řádu Jednotného zemědělského družstva Slezská Vrchovina - Pustá Polom umožnila vznik přeplatku 920 326,- Kčs na mzdách pro pracovníky tohoto družstva. Stížnost pro porušení zákona má za to, že pokud nebyl obviněné uložen jako další trest trest zákazu činnosti, neodpovídá jí uložený trest stupni společenské nebezpečnosti jednání, charakteru trestné činnosti a je ve zřejmém rozporu s účelem trestu. Z těchto důvodů ministr spravedlnosti ČSR navrhl, aby Nejvyšší soud ČSR vyslovil, že napadeným rozsudkem krajského soudu v Ostravě a v řízení, které mu předcházelo, byl ve prospěch obviněné porušen zákon v ustanoveních § 23 odst. 1 a § 31 odst. 1 tr. zák. a rozsudkem krajského soudu též v ustanovení § 256 tr. ř., rozsudek krajského soudu ohledně obviněné A. D. zrušil a dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř., popřípadě podle § 271 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal v rozsahu uvedeném v § 267 odst. 2 tr. ř. správnost výroku napadeného rozhodnutí, který se týká obviněné A. D., jakož i řízení, jež této části napadeného rozhodnutí předcházelo, a shledal, že zákon porušen nebyl.

Pokud jde o výrok o vině trestným činem porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle § 127 odst. 2, odst. 3 tr. zák. týkající se obviněné A. D., Nejvyšší soud ČSR zjistil, že okresní soud provedl v hlavním líčení všechny rozhodné důkazy, ty také zhodnotil v souladu se zásadou stanovenou pro hodnocení důkazů, ty také zhodnotil v souladu se zásadou stanovenou pro hodnocení důkazů v § 2 odst. 6 tr. ř. a dospěl k správnému závěru, že obviněná ve funkci vedoucí útvaru práce a mzdy Jednotného zemědělského družstva Pustá Polom, tedy v

postavení odpovědného hospodářského pracovníka, vědomým nedodržením stanovených mzdových předpisů spolu s dalšími odsouzenými funkcionáři družstva umožnila přeplatek na mzdách pracovníků střediska přidružené výroby č. 468 - výroba a montáž ocelových konstrukcí v celkové výši 920 326,- Kčs, což činila v úmyslu zabezpečit plnění úkolů družstva. K tomu Nejvyšší soud ČSR dodává, že obviněná sama ve své výpovědi před vyšetřovatelem přiznala, že věděla o tom, že pracovníci přidružené výroby pobírají nepřiměřené odměny, a proto upozornila pracovníka z vedení družstva, že není možné, aby brali tak vysoké odměny v porovnání s traktoristy, kteří pracují mnohem tíže, načež jí bylo řečeno, že je družstvo musí za dohodnutých mzdových podmínek zaměstnávat kvůli plnění výkonů a zisku družstva. Sama pak již další opatření v této věci nedělala, což považovala za svou chybu, neboť měla více působit na vedení družstva, aby mzdy byly upraveny podle platných předpisů. Také v hlavním líčení potvrdila, že jí bylo známo, že technicko-hospodářští pracovníci střediska přidružené výroby č. 468 jsou odměňováni dělnickou mzdou, což je v rozporu s platnými mzdovými předpisy, a že na její upozornění na tuto závalu jí bylo řečeno, že taková mzda je jednou z podmínek pracovníků střediska, bez jejíhož splnění by pracovníci odmítli pracovat v přidružené výrobě. Z toho je zřejmé, že obviněná, která navíc, jak to také doznala, byla vedoucím ekonomiky práce Okresní zemědělské správy v Opavě J. N. opětovně poučena o způsobu výpočtu mezd pracovníků přidružené výroby a upozorněna na nesprávnost družstvem vypočtené mzdy, věděla o tom, že pracovníci přidružené výroby pobírají nepřiměřené mzdy, a že nakonec s tím jako pracovnice odpovídající za uplatňování mzdových předpisů a kontrolu jejich dodržování souhlasila, když ze strany vedení družstva nebylo dbáno na její upozornění, že vyplácené odměny jsou přemrštěné, přičemž bylo poukazováno na to, že v zájmu plnění úkolů družstva je nutno takové odměny pracovníkům přidružené výroby poskytnout. Okresní soud proto správně v jednání obviněné shledal znaky trestného činu porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle § 127 odst. 1, odst. 3 tr. zák.

Také při rozhodování o trestu okresní soud řádně zjistil všechny předpoklady důležité z hlediska ustanovení § 31 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák. pro stanovení druhu trestu a jeho výměry a po jejich náležitém zhodnocení uložil obviněné A. D. přiměřený trest odnětí svobody s podmíněným odkladem jeho výkonu. Tento trest rovněž odpovídá hlediskům uvedeným v ustanovení § 23 odst. 1 tr. zák. o účelu trestu.

Pokud jde o trestu zákazu činnosti, jehož uložení se dožaduje stížnost pro porušení zákona, je třeba zvlášť hodnotit zjištěnou skutečnost, že obviněná nesouhlasila s výpočtem mzdy pracovníkům střediska přidružené výroby, jak jej prosazoval vedoucí střediska M. K., a tento nesouhlas také projevila tím, že na nepřiměřené výdělnky pracovníků přidružené výroby oproti výdělníkům jiných pracovníků družstva upozornila vedoucího pracovníka družstva. Její upozornění však bylo bezvýsledné, neboť vedoucí pracovníci družstva přistoupili na požadavek vedoucího střediska M. K., aby jeho skupina byla i nadále odměňována ve formě ať přímé nebo skryté podílové mzdy, neboť jinak by tato skupina odmítla v družstvu pracovat, což by mělo nepříznivý vliv na hospodářské výsledky družstva. Tyto skutečnosti vyplynuly zejména z výpovědi obviněného J. P., vedoucího přidružené výroby, který potvrdil, že již v měsíci lednu 1984 se od obviněné A. D. dověděl, že pro pracovníky střediska č. 468 nemůže být použita podílová mzda, a že pak bylo vyvoláno jednání ohledně mezd za účasti vedoucího ekonomiky práce Okresní zemědělské správy v Opavě J. N., při němž byly nabídnuty různé alternativy, ale situace musela být nakonec vyřešena tak, aby členové skupiny podle jejich požadavku mohli brát na odměně to, co dostávali dříve (tj. podílovou mzdu). V této souvislosti i svědkyně L. N. a L. Š., které pracovaly v družstvu ve funkci ekonomky přidružené výroby, potvrdily, že vedoucí přidružené výroby J. P. jim uložil, že pracovníkům střediska č. 468 musejí být vypláceny zvýšené mzdy, přičemž svědkyni Š. přímo řekl, že tyto mzdy jsou stanoveny na podkladě individuální kalkulace a že je třeba tímto způsobem vyčerpat částky stanovené v rozpočtu, jinak že by se musely odběratelské organizaci vracet peníze již vyfakturované. Tyto důkazy svědčí o tom, že obviněná, která nejprve nesouhlasila s nesprávným odměňováním pracovníků přidružené

výroby a snažila se prostřednictvím vedoucího funkcionáře družstva zjednat nápravu, se dopouštěla trestné činnosti pod tlakem poměrů, které tehdy v družstvu ve vztahu ke středisku přidružené výroby č. 468 vládly. Tím je podstatně snižována míra zavinění a v důsledku toho i stupeň nebezpečnosti činu obviněné pro společnost, přičemž skutečnost, že obviněná usilovala ve vedení družstva o zajištění nápravy v odměňování pracovníků přidružené výroby, je také předpokladem pro závěr, že účelu trestu bude dosaženo jí uloženým trestem odnětí svobody s podmíněným odkladem jeho výkonu se zkušební dobou, během níž je obviněná pod zvýšenou společenskou kontrolou. Za tohoto stavu neměl okresní soud důvod k tomu, aby vedle trestu odnětí svobody uložil obviněné ještě trest zákazu činnosti.

V důsledku toho ani krajský soud v Ostravě jako soud odvolací neporušil zákon, jestliže zamítl jako nedůvodné odvolání prokurátora, pokud se domáhal uložení trestu zákazu činnosti též obviněné S. D. Přitom krajský soud správně aplikoval ustanovení § 31 odst. 2 písm. a) tr. zák. o diferencování trestů ukládaných spolupachatelům, když se zřetelem ke zjištěnému stupni nebezpečnosti činu pro společnost a míře účasti na spáchání trestného činu pro společnost a míře účasti na spáchání trestného činu každého z obviněných uložil trest zákazu činnosti obviněným J. P. a M. L., kteří jako funkcionáři družstva odpovídající za řádný chod přidružené výroby, ve snaze dosáhnout co nejlepších hospodářských výsledků na středisku č. 468, řádně neplnili svou řídicí a kontrolní činnost a obviněný J. P. ani nerespektoval upozornění obviněné A. D. na nepřiměřené a předpisům neodpovídající mzdy pracovníků uvedeného střediska. Ve srovnání s těmito obviněnými je stupeň nebezpečnosti spolupachatelství obviněné A. D. snižován tím, že tato obviněná, jak již na to bylo poukázáno shora, se na počátku působení uvedeného střediska přidružené výroby snažila trestné činnosti zabránit a pak se jí dopouštěla pod tlakem poměrů, které se v družstvu vytvořily v souvislosti s postavením uvedeného střediska přidružené výroby v družstvu, tedy nikoli z vlastní iniciativy. Krajský soud proto právem neuložil obviněné trest zákazu činnosti.

Z uvedených důvodů Nejvyšší soud ČR zjistil, že napadeným rozsudkem krajského soudu v Ostravě ve výroku týkajícím se obviněné A. D. ani v řízení, jež této části napadeného rozsudku předcházelo, zákon porušen nebyl, a proto stížnosti pro porušení zákona podle § 268 odst. 1 tr. ř. zamítl.